

ปัญหาการออกหมายจับออนไลน์ผ่านระบบฐานข้อมูลหมายจับ

Arrest Warrant Information System (AWIS)¹

ไพศาล คะเนย์²

การดำเนินคดีอาญานั้นเป็นการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ซึ่งเมื่อมีการกระทำ ความผิดทางอาญาแล้วการจะนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษจะต้องมีขั้นตอนและวิธีการตามที่กฎหมาย กำหนด ซึ่งบทบัญญัติที่กำหนดวิธีการดำเนินคดีอาญาเป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ดังนั้น การเข้าสู่กระบวนการทางอาญา จำเป็นต้องมีการนำตัวบุคคลเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมและจะต้องมี กระบวนการสืบสวนสอบสวนเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงเบื้องต้นสำหรับการฟ้องร้องดำเนินคดีต่อไป โดยเมื่อมีการ กระทำความผิดเกิดขึ้นหรือมีผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงมีหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการสืบสวน สอบสวนหาตัวผู้กระทำความผิดและทำการจับกุมมาลงโทษ ซึ่งการนำตัวบุคคลเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมหรือ ที่เรียกว่าการจับนั้นถือเป็นมาตรการอย่างหนึ่งของรัฐที่ให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของ ประชาชนทั้งในด้านการกระทำและสถานที่ อันเป็นการกระทำที่กระทบต่อสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนอย่างมาก ดังนั้น การกระทำด้วยประการใด ๆ ที่เป็นการกระทบถึงสิทธิและเสรีภาพของประชาชนจึงต้องพึงกระทำด้วย ความระมัดระวังให้มากที่สุดโดยจะต้องดำเนินการอย่างเคร่งครัดภายใต้กรอบของกฎหมายที่บัญญัติรับรอง ให้อำนาจไว้ เพื่อมิให้ละเมิดต่อสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนเกินสมควรหรือเกินความจำเป็น

การดำเนินการเกี่ยวกับการออกหมายจับนั้นกฎหมายกำหนดไว้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 59 ศาลจะออกคำสั่งหรือหมายจับ หมายค้น หรือหมายขัง ตามที่ศาลเห็นสมควรหรือโดยมีผู้ร้องขอก็ได้

ในกรณีที่ผู้ร้องขอเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ต้องเป็นพนักงานฝ่ายปกครองตั้งแต่ระดับสาม หรือตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่าขึ้นไป

ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนซึ่งมีเหตุอันควร โดยผู้ร้องขอไม่อาจไปพบศาลได้ ผู้ร้องขออาจร้องขอต่อศาลทาง โทรศัพท์ โทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่นที่เหมาะสมเพื่อขอให้ศาล ออกหมายจับหรือหมายค้นก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้เมื่อศาลสอบถามจนปรากฏว่ามีเหตุที่จะออกหมายจับหรือหมายค้น ได้ตามมาตรา 59/1 และมีคำสั่งให้ออกหมายนั้นแล้ว ให้จัดส่งสำเนาหมายเช่นว่านี้ไปยังผู้ร้องขอโดยทางโทรศัพท์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่น ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับ ของประธานศาลฎีกา

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง ปัญหาการออกหมายจับออนไลน์ผ่านระบบฐานข้อมูลหมายจับ Arrest Warrant Information System (AWIS) โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์จุฑาพร วงศ์ทองสรรค์ และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ประเทือง ธนิยผล และ รองศาสตราจารย์รัล เล็งวิทยา

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนภูมิภาค) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

การออกหมายจับทางสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศนั้น เป็นการร้องขอออกหมายในกรณีจำเป็นเร่งด่วนซึ่งมีเหตุอันควรโดยผู้ร้องขอไม่อาจไปพบศาลได้ ผู้ร้องขออาจร้องขอต่อศาลทางโทรศัพท์ โทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่นที่เหมาะสมเพื่อขอให้ศาลออกหมายจับหรือหมายค้นก็ได้ ซึ่งหลักเกณฑ์และวิธีการขอออกหมายจับทางสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศกำหนดไว้ตามข้อบังคับประธานศาลฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการออกคำสั่งหรือหมายอาญา พ.ศ. 2548

ข้อ 28 กำหนดว่า ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนและมีเหตุอันควรซึ่งผู้ร้องขอไม่อาจไปพบผู้พิพากษาได้ ผู้ร้องขออาจร้องขอต่อผู้พิพากษาทางโทรศัพท์ โทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่นที่เหมาะสมเพื่อขอให้ศาลออกหมายจับหรือหมายค้นก็ได้

ข้อ 29 กำหนดว่า ในกรณีที่พนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าพนักงานอื่นเป็นผู้ร้องขอ ผู้นั้นต้องดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับชำนาญการพิเศษขึ้นไป ในกรณีที่เป็นตำรวจ ผู้นั้นต้องมียศตั้งแต่ชั้นพันตำรวจเอกขึ้นไป

การออกหมายจับ ถือเป็นการเริ่มขั้นตอนกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ซึ่งเป็นการกระทำที่มีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นด้านชื่อเสียง หน้าที่การงาน เสรีภาพในความเป็นอยู่ เมื่อการจับกุมเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพรัฐจึงต้องกระทำไปภายใต้หลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น เพื่อให้การดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีหลักประกันว่าในการพิจารณาคดีตลอดจนการลงโทษนั้นจะต้องมีตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยเข้าสู่กระบวนการทางอาญากฎหมายจึงกำหนดให้ศาลเป็นองค์กรเดียวในการออกหมายจับ ซึ่งปัจจุบันมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการออกหมายจับผ่านระบบออนไลน์ เพื่อความสะดวกและเป็นการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในกระบวนการยุติธรรมให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด รองรับปัญหาความล่าช้าในการออกหมายจับแบบเดิมที่เจ้าหน้าที่ผู้ร้องขอออกหมายจับต้องเดินทางมาศาล และเป็นการออกหมายจับในกรณีจำเป็นเร่งด่วนเพื่อป้องกันการหลบหนีของผู้ต้องหาหรือจำเลย ด้วยความพัฒนาและก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีในยุคปัจจุบัน การปฏิบัติงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมปัจจุบันมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือ ไอที (information technology: IT) มาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน เป็นการประยุกต์ใช้คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์โทรคมนาคมเพื่อจัดเก็บ ค้นหา ส่งผ่าน และดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการข้อมูล สำนักงานศาลยุติธรรมและหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมอื่น เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมการปกครอง จึงได้มีการพัฒนาระบบการออกหมายจับออนไลน์ เพื่อให้บุคลากรของหน่วยงานสามารถใช้โปรแกรมการปฏิบัติงานผ่านระบบฐานข้อมูลหมายจับ Arrest Warrant Information System (AWIS) เพื่อเป็นการเชื่อมโยงข้อมูลและการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาก่อให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติงานอย่างสูงสุด ลดปัญหาความล่าช้าและการหลบหนีของผู้ต้องหาหรือจำเลย

จากการศึกษาทำให้ทราบถึงมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการออกหมายจับออนไลน์ทางสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ ถึงความไม่ครอบคลุมต่อมาตรการทางกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับ เป็นประเด็นปัญหาในการยื่นคำร้องขอออกหมายจับออนไลน์ ซึ่งสรุปได้ ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับกรณีจำเป็นเร่งด่วนในการออกหมายจับ

ตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการออกคำสั่งหรือหมายอาญา พ.ศ. 2548 ข้อ 32 กำหนดว่า ในการวินิจฉัยคำร้องกรณีจำเป็นเร่งด่วนตามข้อ 28 จะต้องได้ความปรากฏว่า การร้องขอออกหมายด้วยวิธีปกติจะเกิดความล่าช้าเสียหายต่อการปฏิบัติหน้าที่และการจัดการตามหมายของผู้ร้องขอ ทั้งนี้ ให้ผู้พิพากษาพิจารณาถึงข้อเท็จจริงดังต่อไปนี้ประกอบด้วย

- (1) ผู้ร้องขอไม่สามารถมอบหมายให้เจ้าพนักงานผู้อื่นร้องขอแทนได้
- (2) ระยะทางระหว่างสถานที่ตั้งของหน่วยงานของผู้ร้องขอหรือสถานที่ที่ผู้ร้องขอกำลังปฏิบัติหน้าที่ กับที่ตั้งของศาลอยู่ห่างไกลกันมาก หรือเส้นทางคมนาคมเป็นเส้นทางทุรกันดาร หรือการเดินทางยากลำบาก
- (3) มีเหตุหรือปัจจัยอื่นที่มีผลทำให้การร้องขอด้วยวิธีปกติทำได้ยากลำบากขึ้นและต้องใช้เวลาานานกว่าปกติมาก เช่น ความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ หรือภัยธรรมชาติ เป็นต้น

ดังนั้น ในกรณีเช่นนี้ศาลจึงต้องมีการสอบสวนให้ปรากฏว่าการร้องขอออกหมายด้วยวิธีปกติจะเกิดความล่าช้าเสียหายต่อการปฏิบัติหน้าที่และการจัดการตามหมายของผู้ร้องขอ ทั้งนี้ เพื่อป้องกันผู้ต้องสงสัยหลบหนีการจับกุม กรณีจึงอาจเป็นประเด็นปัญหาการพิจารณาถึงความถึงเหตุกรณีจำเป็นเร่งด่วนที่แตกต่างกันไป และจากข้อบังคับของประธานศาลฎีกาดังกล่าวจะเห็นได้ว่ายังขาดกรณีเหตุในการออกหมายจับกรณีผู้ต้องหาเป็นชาวต่างชาติหรือหลบหนีเข้ามาในประเทศไทยและได้กระทำความผิดก่อคดีอาชญากรรมขึ้นในประเทศไทย ซึ่งอาจจะหลบหนีกลับ ไปนอกประเทศได้โดยง่าย หากจะต้องใช้วิธีการร้องขอหมายจับหรือหมายค้นด้วยวิธีปกติจะเกิดความล่าช้าเนื่องจากมีขั้นตอนในทางปฏิบัติมากมาย หากจะรอให้พนักงานสอบสวนยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอออกหมายจับและรอศาลพิจารณาออกหมายจับให้ผู้ต้องสงสัยที่เป็นชาวต่างชาติอาจจะหลบหนีออกนอกประเทศไปแล้วจึงถือเป็นกรณีเร่งด่วนได้เช่นเดียวกัน ที่ข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการออกคำสั่งหรือหมายอาญาไม่ได้กำหนดไว้ กรณีจึงเป็นประเด็นการศึกษาเพื่อให้การบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมเป็นไปโดยสะดวกรวดเร็วและเกิดประสิทธิภาพในการนำตัวผู้กระทำความผิดเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม

2. ปัญหาการตรวจสอบพยานหลักฐานประกอบการออกหมายจับออนไลน์

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 59 วรรคสาม ที่กำหนดว่า ในกรณีจำเป็นเร่งด่วน ซึ่งมีเหตุอันควร โดยผู้ร้องขอไม่อาจไปพบศาลได้ ผู้ร้องขออาจร้องขอต่อศาลทางโทรศัพท์ โทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่นที่เหมาะสมเพื่อขอให้ศาลออกหมายจับหรือหมายค้นก็ได้ ซึ่งในกรณีเร่งด่วนนั้น ผู้ขออาจแสดงพยานหลักฐานประกอบการออกหมายจับไม่ครบถ้วน ซึ่งหากมีการออกหมายจับไปแล้ว ต่อมาศาลอาจมีคำสั่งให้เพิกถอนหมายจับ แม้กฎหมายกำหนดให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ร้องขอจัดการแก้ไขเพื่อเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องตามที่เห็นสมควรได้ก็ตาม ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 59 วรรคสี่ แต่ก็ไม่ว่าจะเยียวยาความเสียหายทางร่างกายและจิตใจของผู้ถูกจับซึ่งต้องสูญเสียอิสรภาพและความรู้สึกที่ต้องตกอยู่ในสถานะผู้ต้องหาให้กลับคืนดังเดิมได้ ดังนั้น เหตุในการออกหมายจับกับพยานหลักฐานที่ยื่นประกอบคำร้องขอออกหมายจับจึงมีความสำคัญว่าผู้นั้นน่าจะกระทำความผิด เพื่อให้เกิดดุลยภาพระหว่าง

การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมอย่างมีประสิทธิภาพ รัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้มีอำนาจบังคับใช้กฎหมายควรจะให้ความสำคัญในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล กระบวนการยุติธรรมทางอาญาควรให้ความสำคัญกับทุกขั้นตอนของการปฏิบัติงาน ไม่ว่าจะเป็นชั้นการแสวงหาข้อเท็จจริง ชั้นการจับกุม หรือชั้นการรับฟังพยานหลักฐานที่ใช้พิสูจน์ความผิดของจำเลย ดังนั้น การออกหมายจับไม่จำเป็นจะเป็นการออกหมายจับกรณีปกติ หรือการออกหมายจับในกรณีเร่งด่วนที่มีการยื่นคำร้องขอออกหมายจับผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่น อันเป็นการออกหมายจับออนไลน์ จะต้องมีการยื่นคำร้องพร้อมแนบพยานหลักฐานเพียงพอที่จะเชื่อได้ว่าผู้นั้นน่าจะได้กระทำความผิดอาญา เพื่อให้ศาลพิจารณาออกหมายจับ โดยคำนึงหลักการคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลตามรัฐธรรมนูญ และการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลเพื่อให้เกิดความสมดุลและสอดคล้องกันในการรักษาไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อยของสังคม

3. ปัญหาเกี่ยวกับผู้มีอำนาจในการร้องขอออกหมายจับ

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 59 วรรคสอง กำหนดผู้มีอำนาจในการร้องขอออกหมายจับว่า ในกรณีที่ผู้ขอเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ต้องเป็นพนักงานฝ่ายปกครองตั้งแต่ระดับสามหรือตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่าขึ้นไป และตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการออกคำสั่งหรือหมายอาญา พ.ศ. 2548 ข้อ 26 กำหนดการร้องขอออกหมายจับนอกเขตศาลว่า ในกรณีที่ผู้ร้องขอเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าพนักงานอื่น ผู้นั้นต้องดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับเชี่ยวชาญขึ้นไป ในกรณีที่เป็นการร้องขอผู้ต้องหาต้องมียศตั้งแต่ชั้นพลตำรวจตรีขึ้นไป และกรณีการร้องขอออกหมายจับออนไลน์ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ ตามข้อบังคับ ข้อ 29 กำหนดว่า ในกรณีที่ผู้ร้องขอเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าพนักงานอื่น ผู้นั้นต้องดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับชำนาญการพิเศษขึ้นไป ในกรณีที่เป็นการร้องขอผู้ต้องหาต้องมียศตั้งแต่ชั้นพันตำรวจเอกขึ้นไป การที่ข้อบังคับดังกล่าวกำหนดให้ตำรวจที่มียศสูงเป็นผู้มีอำนาจยื่นคำร้องขอออกหมายจับนั้น เป็นปัญหาในการบังคับใช้เนื่องจากสถานีตำรวจที่อยู่ห่างไกล ผู้ดำรงตำแหน่งเป็นหัวหน้าสถานีอาจมีตำแหน่งยศไม่ถึงชั้นพลตำรวจตรีหรือพันตำรวจเอก หากจะมีการร้องขอออกหมายจับด้วยกรณีเร่งด่วนย่อมไม่สามารถร้องขอได้ ส่งผลให้การดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญาไม่ไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย

4. ปัญหาความรับผิดชอบของผู้ใช้ฐานระบบหมายจับออนไลน์ Arrest Warrant Information System (AWIS)

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 59 วรรคสอง กำหนดผู้มีอำนาจในการร้องขอออกหมายจับว่า ในกรณีที่ผู้ขอเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ต้องเป็นพนักงานฝ่ายปกครองตั้งแต่ระดับสามหรือตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่าขึ้นไป และตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการออกคำสั่งหรือหมายอาญา พ.ศ. 2548 ข้อ 26 กำหนดการร้องขอออกหมายจับนอกเขตศาลว่า ในกรณีที่ผู้ร้องขอเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าพนักงานอื่น ผู้นั้นต้องดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับเชี่ยวชาญขึ้นไป ในกรณีที่เป็นการร้องขอผู้ต้องหาต้องมียศตั้งแต่ชั้นพลตำรวจตรีขึ้นไป และกรณีการร้องขอออกหมายจับออนไลน์ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ ตามข้อบังคับ ข้อ 29 กำหนดว่า ในกรณีที่

ผู้ร้องขอเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าพนักงานอื่น ผู้นั้นต้องดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับชำนาญการพิเศษขึ้นไป ในกรณีที่เป็นการตรวจผู้ต้องหาต้องมียศตั้งแต่ชั้นพันตำรวจเอกขึ้นไป ซึ่งการเข้าใช้งานระบบหมายจับออนไลน์นั้น จะต้องมีการกำหนดผู้เข้าใช้และรหัสผ่านจึงจะสามารถเข้าระบบได้ โดยระบบหมายจับออนไลน์ เป็นระบบฐานข้อมูลหมายจับทั่วประเทศที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้บันทึกข้อมูลผู้ถูกออกหมายจับไว้ ดังนั้น เมื่อกฎหมายกำหนดเพียงคุณสมบัติของผู้เข้าใช้งานแต่ไม่ได้กำหนดความรับผิดชอบของผู้เข้าใช้งานระบบในกรณีทำการเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อมูลในฐานระบบโดยไม่มีอำนาจหรือโดยพลการ จึงอาจเกิดเป็นปัญหาทำให้ไม่มีการนำตัวผู้กระทำความผิดมาเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้

จากการศึกษาค้นคว้ามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับปัญหาการออกหมายจับออนไลน์ผ่านระบบฐานข้อมูลหมายจับ Arrest Warrant Information System (AWIS) จึงเห็นควรปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย เพื่อให้เกิดความชัดเจนในทางปฏิบัติ ตามประเด็นปัญหา ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับกรณีจำเป็นเร่งด่วนในการออกหมายจับ

เห็นควรแก้ไขข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการออกคำสั่งหรือหมายอาญา พ.ศ. 2548 โดยเพิ่มเติมเหตุกรณีความจำเป็นเร่งด่วนไว้ในข้อบังคับด้วย โดยเพิ่มเป็น ข้อ 32 (4) ดังนี้

ข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการออกคำสั่งหรือหมายอาญา พ.ศ. 2548

ข้อ 32 กำหนดว่า ในการวินิจฉัยคำร้องกรณีจำเป็นเร่งด่วนตามข้อ 28 จะต้องได้ความปรากฏว่า การร้องขอออกหมายด้วยวิธีปกติก่อให้เกิดความล่าช้าเสียหายต่อการปฏิบัติหน้าที่และการจัดการตามหมายของผู้ร้องขอ ทั้งนี้ให้ผู้พิพากษาพิจารณาถึงข้อเท็จจริงดังต่อไปนี้ประกอบด้วย

- (1) ผู้ร้องขอไม่สามารถมอบหมายให้เจ้าพนักงานผู้อื่นร้องขอแทนได้
- (2) ระยะทางระหว่างสถานที่ตั้งของหน่วยงานของผู้ร้องขอหรือสถานที่ที่ผู้ร้องขอกำลังปฏิบัติหน้าที่กับที่ตั้งของศาลอยู่ห่างไกลกันมาก หรือเส้นทางคมนาคมเป็นเส้นทางทุรกันดาร หรือการเดินทางยากลำบาก
- (3) มีเหตุหรือปัจจัยอื่นที่มีผลทำให้การร้องขอด้วยวิธีปกติทำได้ยากลำบากขึ้นและต้องใช้เวลาอันมากกว่าปกติมาก เช่น ความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ หรือภัยธรรมชาติ เป็นต้น
- (4) ผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดเป็นชาวต่างชาติ

2. ปัญหาการตรวจสอบพยานหลักฐานประกอบการออกหมายจับออนไลน์

เห็นควรแก้ไขข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการออกคำสั่งหรือหมายอาญา พ.ศ. 2548 โดยเพิ่มเติมในส่วนของการพยานหลักฐานที่จำเป็นจะต้องยื่นประกอบคำร้องขอออกหมายจับกรณีจำเป็นเร่งด่วน ที่มีการยื่นผ่านระบบการออกหมายจับออนไลน์ โดยเพิ่มเป็น ข้อ 28 วรรคสอง และแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนการรับฟังพยานหลักฐานเพื่อพิจารณาอนุญาตให้ออกหมายจับ โดยกำหนดให้รับฟังโดยจำต้องถือเคร่งครัด เช่นเดียวกับการรับฟังพยานหลักฐานที่ใช้พิสูจน์ความผิดของจำเลย ดังนี้

ข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการออกคำสั่งหรือหมายอาญา พ.ศ. 2548

ข้อ 28 กำหนดว่า ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนและมีเหตุอันควรซึ่งผู้ร้องขอไม่อาจไปพบผู้พิพากษาได้ ผู้ร้องขออาจร้องขอต่อผู้พิพากษาทางโทรศัพท์ โทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่นที่เหมาะสมเพื่อขอให้ศาลออกหมายจับหรือหมายค้นก็ได้

การยื่นคำร้องขอออกหมายจับผ่านโทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่นจะต้องแนบพยานหลักฐานประกอบการออกหมายจับ ดังนี้

- (1) เอกสารคำหนังสือประพจน์ผู้กระทำความผิด
- (2) คำเบิกความพยานผู้เกี่ยวข้องกับการออกหมายจับ
- (3) ภาพถ่ายประกอบคดี
- (4) เอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ข้อ 18 กำหนดว่า ในการรับฟังพยานหลักฐานเพื่อพิจารณาอนุญาตให้ออกหมายจับหรือหมายค้น ผู้พิพากษาจำต้องถือเคร่งครัด เช่นเดียวกับการรับฟังพยานหลักฐานที่ใช้พิสูจน์ความผิดของจำเลย

3. ปัญหาเกี่ยวกับผู้มีอำนาจในการร้องขอออกหมายจับ

เห็นควรแก้ไขข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการออกคำสั่งหรือหมายอาญา พ.ศ. 2548 ข้อ 28 โดยแก้ไขในส่วนของคุณสมบัติของผู้ยื่นคำร้องขอออกหมายจับกรณีจำเป็นเร่งด่วน โดยกำหนดให้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ที่สามารถยื่นคำร้องขอออกหมายจับออนไลน์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่น ต้องเป็นตำรวจระดับสารวัตร ซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นพันตำรวจตรีถึงพันตำรวจโท หรือในกรณีเป็นผู้ที่ได้รับมอบให้ยื่นคำร้องขอออกหมายจับออนไลน์ก็ต้องเป็นตำรวจระดับรองสารวัตร ซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นร้อยตำรวจตรีถึงร้อยตำรวจเอกที่ผ่านการอบรมหลักสูตรสารวัตรและได้รับการแต่งตั้งเป็นรองสารวัตรเพื่อความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน ขจัดปัญหากรณีหน่วยงานราชการที่เป็นสถานตำรวจภูธรขนาดเล็กที่มีผู้บังคับบัญชายศไม่ถึงพันตำรวจเอก ให้สามารถยื่นคำร้องขอออกหมายจับออนไลน์ และกำหนดเพิ่มเติมในวรรคที่สอง ให้ผู้ปฏิบัติราชการแทน หรือรักษาราชการแทนสามารถยื่นคำร้องขอออกหมายจับออนไลน์ได้ ดังนี้

ข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการออกคำสั่งหรือหมายอาญา พ.ศ. 2548

ข้อ 29 กำหนดว่า ในกรณีที่พนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าพนักงานอื่นเป็นผู้ร้องขอ ผู้นั้นต้องดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับชำนาญการพิเศษขึ้นไป ในกรณีที่เป็นตำรวจ ผู้นั้นต้องเป็นตำรวจระดับสารวัตร ซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นพันตำรวจตรีถึงพันตำรวจโท

ให้รวมถึงผู้ปฏิบัติราชการแทน หรือรักษาราชการแทน หรือผู้ได้รับมอบหมายที่เป็นตำรวจระดับรองสารวัตร ซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นร้อยตำรวจตรีถึงร้อยตำรวจเอกที่ผ่านการอบรมหลักสูตรสารวัตรและได้รับการแต่งตั้งเป็นรองสารวัตร

4. ปัญหาความรับผิดชอบของผู้เข้าใช้งานระบบหมายจับออนไลน์ Arrest Warrant Information System (AWIS)

ควรกำหนดบทลงโทษของผู้ยื่นคำร้องขอออกหมายจับกรณีจำเป็นเร่งด่วน ที่มีการยื่นคำร้องขอออกหมายจับออนไลน์ ผ่านระบบฐานข้อมูลหมายจับ Arrest Warrant Information System (AWIS) โดยเพิ่มในส่วนบทลงโทษกรณีผู้เข้าใช้งานระบบเข้าทำการบันทึก เปลี่ยนแปลง หรือแก้ไขข้อมูลในฐานระบบทำให้ข้อมูล

เปลี่ยนแปลงไปจากความเป็นจริง โดยให้ถือเป็นการปลอมแปลงเอกสารราชการ ซึ่งต้องมีโทษทางอาญา โดยแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 59 วรรคห้า

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา 59 บัญญัติว่า ศาลจะออกคำสั่งหรือหมายจับ หมายค้น หรือหมายขัง ตามที่ศาลเห็นสมควรหรือโดยมีผู้ร้องขอก็ได้

ในกรณีที่ผู้ร้องขอเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ต้องเป็นพนักงานฝ่ายปกครองตั้งแต่ระดับสามหรือตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่าขึ้นไป

ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนซึ่งมีเหตุอันควร โดยผู้ร้องขอไม่อาจไปพบศาลได้ ผู้ร้องขออาจร้องขอต่อศาลทางโทรศัพท์ โทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่นที่เหมาะสมเพื่อขอให้ศาลออกหมายจับหรือหมายค้นก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้เมื่อศาลสอบถามจนปรากฏว่ามีเหตุที่จะออกหมายจับหรือหมายค้นได้ตาม มาตรา 59/1 และมีคำสั่งให้ออกหมายนั้นแล้ว ให้จัดส่งสำเนาหมายเช่นว่านี้ไปยังผู้ร้องขอโดยทางโทรศัพท์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่น ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา

เมื่อได้มีการออกหมายตามวรรคสามแล้ว ให้ศาลดำเนินการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการขอหมายมาพบศาลเพื่อสาบานตัวโดยไม่ชักช้า โดยฉบับที่ก๊อปปี้คำของบุคคลดังกล่าวและลงลายมือชื่อของศาลผู้ออกหมายไว้ หรือจะใช้เครื่องบันทึกเสียงก็ได้โดยจัดให้มีการถอดเสียงเป็นหนังสือและลงลายมือชื่อของศาลผู้ออกหมายบันทึกที่มีการลงลายมือชื่อรับรองดังกล่าวแล้ว ให้เก็บไว้ในสารบบของศาล หากความปรากฏต่อศาลในภายหลังว่าได้มีการออกหมายไปโดยฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ศาลอาจมีคำสั่งให้เพิกถอนหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงหมายเช่นว่านี้ได้ ทั้งนี้ ศาลจะมีคำสั่งให้ผู้ร้องขอจัดการแก้ไขเพื่อเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องตามที่เห็นสมควรก็ได้

การยื่นคำร้องขอออกหมายจับผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่นตามวรรคสาม โดยการขอออกหมายจับออนไลน์ผ่านระบบที่ทางราชการจัดทำขึ้น ข้อมูลและเอกสารที่มีการบันทึกเปลี่ยนแปลง หรือแก้ไขในระบบให้ถือเป็นเอกสารราชการ